

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Lausunto

Asia: VN/18003/2024

11.12.2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistamismenettely)

Ympäristöministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Esitysluonnoksen mukaan ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi antaa ympäristöluvassa määräyksen uutta toimintaa tai toiminnan olennaista muuttamista koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi. Samalla lakiin tehtäisiin kyseisestä säännöksestä johtuvat muutokset eräisiin muihin säännöksiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulain säännöstä, joka koskee ympäristölupahakemuksesta pyydettäviä lausuntoja. Ehdotuksen mukaan lausunto voitaisiin pyytää toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta tarvittaessa, kun voimassa olevan sääntelyn mukaan kyseinen lausunto veloitetaan pyytämään kaikissa tapauksissa.

Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa on viitattu siihen, että sekä voimassa oleva että aiempi ympäristönsuojelulaki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Perustuslakivaliokunta ei ollut kumpaankaan lakiin liittyvissä lausunnoissaan käsitellyt lainkaan tarkistamismenettelyyn liittyviä säännöksiä. Esitysluonnoksessa on esitetty tämän perusteella johtopäätöksenä, että valiokunta ei olisi pitänyt kyseisiä säännöksiä perustuslain kannalta ongelmallisina. Oikeusministeriö huomauttaa, että mainittua johtopäätöstä ei ole aiheellista tehdä sillä perusteella, ettei perustuslakivaliokunta ole käsitellyt lausunnoissaan tarkistamismenettelysäännöksiä. Ei ole tiedossa, mistä syistä kyseisiä säännöksiä ei ole lausunnoissa käsitelty. Perusteltua on kiinnittyä ja tehdä johtopäätöksiä vain seikoista, joista perustuslakivaliokunta on nimenomaisesti lausunut. Tältä osin tehtyjä johtopäätöksiä harkittaneen siten jatkovalmistelussa uudelleen.

Lausunnon pyytämisestä toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta

Esitysluonnoksessa ehdotetaan poistettavaksi ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 2 kohta, jonka mukaan lupaviranomaisella on velvoite pyytää hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että kyseinen lausunto voitaisiin pyytää tarvittaessa.

Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Hallintolain 6 luvun 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Tämä pitää sisällään myös mahdollisuuden pyytää tarpeelliseksi katsomiaan lausuntoja, joten sektorilainsäädännössä ei ole erikseen tarpeen säätää lausunnonpyytämismahdollisuudesta. Siltä osin kuin informaatiollisesti halutaan avata sitä, että ehdotetun muutoksen myötä lausunnon pyytäminen muuttuu veloitteen sijaan harkinnanvaraiseksi, voitaneen se tehdä 42 §:ää koskeissa säännöskohtaisissa perusteluissa. Esitysluonnoksessa ehdotettu lisäys 42 §:n 3 momenttiin vaikuttaa siten tarpeettomalta.

Huomioita 71 §:stä

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksen 71 §:ää koskevien säännöskohtaisten perustelujen (esitysluonnoksen s. 27) mukaan lupamääräysten tarkistaminen voisi tulla kyseeseen vain kertaalleen uuden toiminnan aloittamisen jälkeen. Määräys samalle toiminnalle voitaisiin perustelujen mukaan kuitenkin antaa uudelleen, jos toiminnan olennaisen muuttamisen johdosta sitä koskevaa lupaa olisi muutettava. Edellä mainittu lupamääräysten tarkistamisen lähtökohtainen kertaluonteisuus jää varsinaisessa säännöstekstissä tulkinnanvaraiseksi. Jatkovalmistelussa olisikin suositeltavaa täsmentää säännöstekstiä siten, että kertaluonteisuus käy siitä yksiselitteisesti ilmi.

Ehdotetun 71 §:n 1 momentin mukaan ”Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristöluvassa perustellusta syystä määrätä” lupamääräysten tarkistamisen hakemisesta. Mainittu muotoilu voi jättää varsinkin asiaan perehtymättömälle lukijalle epäselväksi sen, voiko ympäristölupaan sisältyä kyseinen määräys vai onko kyse ainoastaan perusteluista (mahdolliselle myöhemmälle) määräämiselle. Säännöskohtaisista perusteluista selvenee (esitysluonnoksen s. 26), että nimenomaan määräyksen on tarkoitettu voivan sisältyä ympäristölupaan. Väärinymmärrysmahdollisuuden pienentämiseksi ja asian selkiyttämiseksi pykäläta-solla voitaisiin siten harkita edellä mainitun momentin uudelleenmuotoilua jatkovalmistelussa esimerkiksi muotoon: ”Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä määrätä ympäristöluvassa, että...”.

Asetuksen muuttamisesta

Esitysluonnoksen lakia alemman asteista sääntelyä koskevassa osiossa (esitysluonnoksen s. 29) on todettu, että ympäristönsuojeluasetusta ehdotetaan muutettavaksi pieneltä osin ja että säännösmuutokset koskisivat lupamääräysten tarkistamista koskevan hakemuksen ja päätöksen sisältöä. Asetusluonnoksesta ilmenee, että lain 71 §:ään liittyvät lisäykset ollaan tekemässä asetuksen 9 ja 21 §:ään. Asetusluonnoksen perusteella näyttäisi, että sen 9 §:stä ollaan samalla poistamassa viittaus ympäristönsuojelulain 115 d §:ssä tarkoitettuun ilmoituspäätökseen sekä muuttamassa sen otsikkoa. Esitysluonnoksesta ei kuitenkaan ilmene tarkempia perusteluja kyseiselle muutokselle. Sikäli kuin muutos on tarkoituksellinen, kaipaisi se perusteluja.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Erityisasiantuntija

Jasmin Heiskanen

VN/18003/2024-OM-35

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: